

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Ured predsjednika
Z A G R E B

Broj: Su-II-6/2021-14
Zagreb, 29. studenoga 2021.

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE
Uprava za organizaciju pravosuđa
organizacija.pravosudja@mpu.hr

PREDMET: - očitovanje na nacrt konačnog teksta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima

Poštovani,

dostavljam Vam usuglašeni tekst obrazloženja razloga za neprihvatanje članka 15. ZID ZS, koju su sastavili suci Vrhovnog suda Republike Hrvatske Đuro Sessa, Dražen Jakovina, Željko Šarić, dr. sc. Jadranko Jug i Dragan Katić.

„Temeljem jednoglasne odluke Sjednice svih sudaca VSRH održane 25.studenog 2021., ovom putem daje se obrazloženje razloga zbog kojih nije prihvatljiva dopuna Zakona o sudovima kao u članku 15. ZID ZS (periodične sigurnosne provjere za suce) kako slijedi:

Prijedlog je suprotan članku 115. i 118. Ustava Republike Hrvatske koji sudbenu vlast definira kao samostalnu i neovisnu a sucima je sudačka dužnost osobno povjerena, što znači da sudsku vlast obnašaju suci koji u okviru neovisne i samostalne sudbene vlasti tu vlast obnašaju neovisno i samostalno

Odredba je i diskriminatorna u odnosu na suce kao dužnosnike sudbene vlasti jer u sklopu ravnopravnosti tri državne vlasti iste, periodične provjere se ne predviđaju niti su propisane za nositelje izvršne i zakonodavne vlasti.

Provjera od strane sigurnosnih službi koja bi se odnosila na sve suce, neovisno o postupovnim pravilima koja se u tom smislu predlažu u

Prijedlogu nacрта Zakona o sudovima, već sama po sebi, neupitno dovodi i može dovesti u pitanje ustavnu kategoriju neovisnosti sudaca.

Izgleda, nažalost, da se u odnosu na neovisnost sudstva i vladavinu prava u posljednje vrijeme (malo po malo) ponovno uspostavlja pravna regulativa koja omogućava političku instrumentalizaciju pravosudne vlasti s neminovnom posljedicom sužavanja neovisnosti sudova.

Tek onda kad neovisni sudovi učinkovito ograničavaju i kontroliraju političku vlast postoji trodioba vlasti, zato se pitamo - vraćamo li se ovakvim pravnim normama unatrag u neko prošlo vrijeme reizbora sudaca ili se na „mala vrata“ može govoriti o stanovitoj lustraciji sudaca koju glasno zazivaju pojedini političari.

U godinama koje su uslijedile nakon stvaranja Republike Hrvatske uspostavljeni su jasni i čvrsti standardi koji predvidljivo pokazuju - tko ne može ili ne zaslužuje biti sudac, te je u tom smislu propisan postupak u kojem se, što je pokazala dosadašnja praksa, učinkovito mogu zaštititi kako prava pojedinaca tako i javnopravni interes.

Naime, sigurnosna provjera od strane sigurnosnih službi koja bi se odnosila na sve suce koji su zatečeni kao imenovani suci na dan stupanja na snagu ZID ZS, kao što je predloženo u Prijelaznim i završnim odredbama ZID ZS, u stvari može biti prikrivena lustracija koja bez obzira na to tko će donositi krajnju odluku o eventualnim sigurnosnim zaprekama (prema potpuno nepoznatim kriterijima i provedena od strane dijela izvršne vlasti) zasigurno ugrožava neovisnost sudaca i može imati čitav niz negativnih posljedica (primjerice netko tko je sudac desetljećima više neće biti podoban i sl?).

Smatramo da predloženo rješenje nije prihvatljivo, a za eventualnu „nepodobnost“ sudaca ili njihovu „sigurnosnu ugrozu“ postoje druge institucije i postupci (stegovni, prekršajni, kazneni, porezni i sl.).

Opća i nediskriminativna sigurnosna provjera sudaca pored već iznesenih razloga nedopustiva je i iz ovih razloga.

Sigurnosne službe imaju posebne metode prikupljanja podataka koje su u mnogočemu insuficijentne u svojoj dokaznoj snazi u bilo kojem sudskom ili stegovnom postupku, te nije jasno kako bi poduzete sigurnosne provjere mogle doprinijeti transparentnosti sudskog sustava.

Glede komparativne argumentacije, koju ne smijemo zanemariti, naglašava se da sličan sustav ne postoji niti u jednoj zemlji članici EU pa je i stoga tijelo Vijeća Europe, Savjetodavno vijeće europskih sudaca (CCJE) u svom Mišljenju broj 24. „Razvoj sudbenih vijeća i njihova uloga u neovisnim i nepristranim sudbenim sustavima“ od 5.studenog 2021. u točki 22. istaknulo:

„CCJE želi naglasiti da su provjere sudaca visoko problematične zato što mogu biti instrumentalizirane da bi se eliminirali politički „ neželjeni suci“. Ako se takve provjere ipak provode u zemljama članicama, morale bi ih provoditi neovisne institucije. Sudbena vijeća moraju u tom postupku imati važnu ulogu da bi branili neovisnost sudaca“

Dosljednost ovog stava ogleda se i u mišljenju CCJE-a glede istog pitanja koje se pojavilo u slučaju Slovačke, pa je tako u dokumentu broj CCJE-Bu (2014) od 1.lipnja 2014 rečeno:

„1.Trajni mandat sudaca, što je temeljna sastavnica njihove neovisnosti, ugrožen je kada se postupak provjere sudaca može pokrenuti bez razloga i konkretne i razumne sumnje.

2. Lustracija sudaca u trajnom mandatu nije u skladu s međunarodnom standardima. Slovačka je dugi niz godina bila posvećena vladavini prava, i u ovom trenutku nije više u stanju post-revolucionarne promjene iz totalitarnog režima u stanje demokracije, kad, u iznimnim slučajevima, lustracija može biti prihvatljiva.

3.Načelno nije prihvatljivo da se obavijesti prikupljene od strane tajnih službi koriste u postupcima u kojima se procjenjuje ispunjavaju li suci svoje obveze kako su one jasno uređene zakonom. Svaki pokušaj da se protiv sudaca koriste materijali prikupljeni na uobičajene načine kako ih sigurnosne službe prikupljaju dovode u pitanje neovisnost sudbene vlasti.

4.Utjecaj sigurnosnih službi, koje su dio izvršne vlasti, na ocjenu obnašanja sudačke dužnosti i njihovu karijeru u suprotnosti je s načelom podjele vlasti.“

Nije jasno zašto bi 2021. Republika Hrvatska bila u drugačijoj poziciji i zašto se ova načela ne bi primjenjivala i na nju.

S poštovanjem,

Predsjednik
sc. Radovan Dobronic